

ΠΕΡΙ ΤΙΜΑΡΙΘΜΟΥ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΖΩΗΣ

v n o

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

I. ΤΙΜΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ἐπροτιμήσαμεν ἀντὶ ἐτέρας εἰσαγωγῆς τὴν παράθεσιν τοῦ τρόπου ἐξακριβώσεως τοῦ τιμαριθμοῦ νομίσαντες ὅτι οἷτω θὰ καθίστατο εὐχερ-
στέρα ἡ παρακολούθησις τῆς παρούσης ἐργασίας.

— Τρόπος ἐξακριβώσεως.

Πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ «Τιμαριθμοῦ ἀκριβείας ζωῆς» λαμβάνεται ἡ «Μέση σταθμικὴ τιμὴ» (¹) δι' ὀλόκληρον τὴν Ἑλλάδα τριάκοντα τεσσά-
ρων εἰδῶν καὶ τοῦ ἐνοικίου οἰκίας ἐργατικῆς ἔξ 6,20 (²) ἀτόμων ἀποτελου-
μένης ἐκ 2,50 δωματίων (³), ἅπανα εἶδη κατατάσσονται εἰς πέντε κατηγορίας
ἦτοι: α') Διατροφή, β') Ἐνοίκιον, γ') Φωτισμός - θέρμανσις - καθαριότης
δ') Ἰματισμός καὶ ε') Διάφορα.

Τῶν τριάκοντα πέντε (μετὰ τοῦ ἐνοικίου) ἀνωτέρω εἰδῶν λαμβάνεται
ὁσαύτως καὶ ἡ μέση τιμὴ κατὰ τὴν περίοδον τῆς βίσεως (⁴). (Στήλη ὑπ'
ἀριθ. 4), μετὰξὺ δὲ τῶν δύο τιμῶν ἦτοι τῆς «μέσης σταθμικῆς τιμῆς» καὶ

1) Ἡ μέση ἀριθμητικὴ τιμὴ εἶναι ὁ μέσος ἀριθμητικὸς ὄρος, ἐνῶ ἡ μέση
σταθμικὴ τιμὴ εἶναι ἡ σταθμιζομένη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς σπουδαιότητος ἣν ἔχει ἐν
ἑαστον τῶν τιμαριθμικῶν εἰδῶν. Ἐπὶ παραδείγματι:

Πόλεις	Τιμὴ ἐλαίου	Πληθυσμὸς τῶν πόλεων εἰς χιλιάδας
Ἀθῆναι	30,47	453 = 1.380.211
Ἄργος	27,31	10 = 27.340
Πλουμάριον	23,41	6 = 14.064
	81,25	469 = 1.421.615

Ἐπομένως:

$$81,25:3 = 27,08 = \text{ἀριθμητικὸς μέσος ὄρος ἢ ἀριθμητικὴ μέση τιμὴ}$$

$$1.421.615:469 = 30,31 \text{ σταθμικὸς } \text{ » } \text{ » } \text{ σταθμικὴ } \text{ » } \text{ » }$$

ἦτοι ἡ μέση σταθμικὴ τιμὴ 30,31 πλησιάζει περισσότερο πρὸς τὴν τιμὴν τῆς με-
γαλύτερας ἀγορᾶς ὑπολογιζομένη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς. Ἡ μέση
σταθμικὴ τιμὴ εὐρίσκειται διότι δὲν εἶναι ἀκριβῆς ἡ τιμὴ 23,41, ἥτις ἀφορᾷ 6 χι-
λιάδας πληθυσμοῦ νὰ ἐξασκήσῃ τὴν αὐτὴν ἐπιρροὴν (ἐν τῇ διαμορφώσει μέσης τι-
μῆς) μετὰ τὴν τοιαύτην 30,47 ἀφορῶσαν 453.000 πληθυσμόν.

2 καὶ 3) Οἱ ἀριθμοὶ 6,20 ἄτομα καὶ 2,50 δωμάτια εἶναι οἱ μέσοι ἀριθμοὶ τῶν
ἀτόμων τῆς ἐργατικῆς οἰκογενείας καὶ τῶν ἀπασχολουμένων ὑπ' αὐτῆς δωματίων,
ἐξευθεθέντες κατόπιν ἐρευνῆς.

4) Ὡς περίοδος βάσεως ἐλήφθη τὸ προπολεμικὸν ἔτος 1914 ὡπερ θεωρεῖται
τὸ ὀμαλότερον διὰ τὴν Ἑλλάδα.

τῆς τοιαύτης τοῦ 1914 (τῆς περιόδου βίαςσεως) εὐρίσκεται ἡ ὑφισταμένη σχέση, ἣτις ἐκφραζομένη ἀριθμητικῶς εἶναι αὐτὸ τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως τῆς μέσης σταθμικῆς τιμῆς τοῦ ἐφεινομένου μηνὸς διὰ τῆς τοιαύτης τῆς περιόδου βίαςσεως, ἢ ἄλλως ἢ σχέσις εἶναι τὸ πηλίκον διαιρέσεως τῶν στη-

λων $\frac{\text{στήλη } 5}{\text{στήλη } 4}$ τοῦ ἀνὰ χεῖρας πίνακος, ἥτοι διὰ τὸν ἄρτον α' ποιότητος ἢ σχέσις ἔσται $\frac{10,19}{0,53} = 19,22,6 = \text{στήλη } 6$. Ὁ οὕτω εὑρεθεὶς ἀριθμὸς

19,22,6 σημαίνει ὅτι, ἐάν τις ἐν ἔτει 1914 εἶχε ἀνάγκην 100 δραχ. διὰ τὴν ἀγορὰν μιᾶς ὁκάς ἄρτου α' ποιότητος σήμερον ἔχει ἀνάγκην 1922,6 δραχ. διὰ τὴν αὐτὴν ἀγορὰν, ἢ καλύτερον ἐὰν ἠθελέ τις μίαν δραχμὴν τὸ ἔτος 1914, σήμερον θὰ ἔχη ἀνάγκην 19,226 δραχ. ἥτοι ἐν συμπεράσματι λέγομεν ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου α' ποιότητος ηὔξήθη κατὰ 19,226 φορὰς τῆς τοιαύτης τοῦ 1914 (δεδομένου ὅτι ἀπὸ 0,53 ἐγένετο 10,19), καὶ πράγματι πρὸς ἐπαλήθευσιν, ἐὰν τὴν σχέσιν αὐξήσεως τῆς τιμῆς 19,222 πολλαπλασιάσωμεν ἐπὶ 0,53 θὰ εὐρωμεν ὡς γινόμενον 10,19, ἥτοι τὴν σημερινὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου. Καθ' ὅμοιον τρόπον ἐξακολουθεῖ ἡ ἐργασία δι' ὅλα τὰ εἶδη, ἐπειδὴ ὁμοῦς ἢ ἐπίδρασις τῶν τιμῶν τῆς στήλης ὑπ' ἀριθ. 6 ἐν τῇ διαμορφώσει τοῦ εἰδικοῦ τιμαρίθμου τῶν εἰδῶν διατροφῆς εἶναι διάφορος λόγῳ τῆς διαφόρου σπουδαιότητος ἑνὸς ἐκάστου εἶδους (ὁ ἄρτος ἐνέχει μεγαλύτεραν σπουδαιότητα τοῦ οἴνου π.χ. διὰ μίαν ἐργατικὴν οἰκογένειαν, διὰ τὸν λόγον τοῦτον γενομένης σχετικῆς ἐρευνῆς ἐν ἔτει 1930 ἐξηκριβώθη ἡ δύναμις σπουδαιότητος ἑνὸς ἐκάστου εἶδους ἐπὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ προϋπολογισμοῦ, οὕτω (στήλη ὑπ' ἀριθ. 8) ἡ δύναμις σπουδαιότητος ἐνῶ διὰ τὸν ἄρτον α' ποιότητος εἶναι τὰ 20,36 ἑκατοστά, τῆς ὀρίξης εἶναι 1,77. Ἐπειδὴ δὲ δὲν θὰ ἦτο ὀρθρὸν ἐν τῇ διαμορφώσει τοῦ τιμαρίθμου διατροφῆς π.χ. ἢ ἐπίδρασις τοῦ ἄρτου μὲ συντελεστὴν σπουδαιότητος 20,36 νὰ ἀσκήσῃ τὴν αὐτὴν ἐπίδρασιν μὲ τὴν ὄρυζαν συντελεστοῦ σπουδαιότητος 1,77 διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐξευρίσκομεν τὸν τιμαρίθμον διὰ τοῦ «Γεωμετρικοῦ μέσου ὄρου» καὶ οὐχὶ δι' ἀριθμητικοῦ μέσου ὄρου, δηλαδὴ ἀντὶ νὰ ἀθροίσωμεν τὰ 19 ποσὰ τῆς στήλης ὑπ' ἀριθ. 6 καὶ νὰ τὰ διαιρέσωμεν διὰ 19 (ἀριθμητικὸς μέσος ὄρος) πρὸς εὔρεσιν τοῦ τιμαρίθμου διατροφῆς, ὑποῦμεν ἐν ἑκαστῶν (τῆς στήλης 6) εἰς τὴν δύναμιν σπουδαιότητός του, ἥτοι τὸν ἄρτον α' ποιότητος μὲ τιμὴν 1922,6 ὑποῦμεν εἰς τὴν ἀντίστοιχόν του δύναμιν 20,36 ὅπερ ἔσται 1922,60. Πρὸς ἀποφυγὴν ὁμοῦς τοῦ κοπιώδους αὐτοῦ πολλαπλασιασμοῦ γνωρίζοντες ἐκ τῆς ἄλγεβρας ὅτι τὸ $a^x = X$. λογ. α, εὐρίσκομεν τὸν λογάριθμον τοῦ ἀριθμοῦ 1922,6 καὶ αὐτὸν πολλαπλασιάζομεν ἐπὶ τὴν δύναμιν σπουδαιότητος. Τὰ οὕτω εὑρεθέντα γινόμενα (στήλη ὑπ' ἀριθ. 2) ἀθροίζοντες λαμβάνομεν ἄθροισμα 331.729.0549 ὁ ἀντίστοιχος ἀριθμὸς τοῦ ὁποίου εἶναι καὶ ὁ ἀναζητούμενος τιμαρίθμος διατροφῆς, ὅστις ἐμφαινόμενος εἰς τὴν στήλην 11 ἀνέρχεται εἰς 2076,3. Καθ' ὅμοιον τρόπον ἐξευρίσκονται καὶ οἱ εἰδικοὶ τιμαρίθμοι τῶν ὑπολοίπων 4 κατηγοριῶν (ἐνοικίου, φωτισμοῦ,

ιματισμοῦ καὶ διαφορῶν). Τοὺς οὕτω εὐρεθέντας λογαρίθμους μεταφέρομεν ἐν τῷ πίνακι εἰς τὴν στήλην ὑπ' ἀριθ. 12 μὲ τοὺς ἀντιστοίχους ἀριθμοὺς οἵτινες εἶναι οἱ τοιοῦτοι οἱ εἰδικοί τιμαρίθμοι ἐκάστης κατηγορίας (στήλη 11 καὶ 12).

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐπίδρασις τῶν καθ' ἕκαστα εἰδικῶν τιμαρίθμων ἔσται διίφοροι ἐν τῇ διαμορφώσει τοῦ Γενικοῦ τιμαρίθμου ἀκριβείας ζωῆς, διὰ τοῦτο τὸν λογαρίθμον ἐκάστης κατηγορίας παλλαπλασιάζομεν ἐπὶ τὴν δύναμιν σπουδαιότητος ἐκάστης κατηγορίας (στήλη 13), ἥτις διὰ τῆς ἐρεῦνης τοῦ 1930 διεπιστώθη, ἥτοι ὡς καὶ ἀνωτέρω, ἐφαρμόζεται ὁ γεωμετρικὸς μέσος ὁρος. Τὰ οὕτω εὐρεθέντα γινόμενα στήλης 14 ἀθροίζονται, τοῦ ἀθροίσματος αὐτῶν εὐρίσκεται ἐκ τῶν λογαριθμικῶν πινάκων ὁ ἀντίστοιχος ἀριθμὸς ὅστις εἶναι ὁ ζητούμενος «Τιμαρίθμος ἀκριβείας ζωῆς».

11. ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ὡς μᾶς ἐμφανίζεται ἐνταῦθα ὁ τιμαρίθμος «ἀκριβείας ζωῆς» δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς δύο διακεκριμένους ἀλλήλων τιμαρίθμους, ἥτοι τὸν «Πάγιον» ἀφ' ἐνός καὶ τὸν «Μεταβαλλόμενον ἀφ' ἐτέρου». Ἐνθα τὸν μὲν «Πάγιον» ἀποτελοῦν τὰ τελείως ἀπαραίτητα διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ἀνθρώπου εἶδη ὡς π.χ. ὁ ἄρτος, ὄσπρια εἶδη θερμάνσεως κ.τ.τ., ἄτινα εἶδη ὡς τοιαῦτα (δηλ. τελείως ἀπαραίτητα) δυσκολώτερον ὑπόκεινται εἰς ἀξομειώσεις τιμῶν πιεζόμενα ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε συνθηκῶν τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως καὶ τῶν δημοσιονομικῶν ἀναγκῶν, λόγῳ τῆς ἐνεργοῦ ἐπεμβάσεως αὐτῆς ταύτης τῆς πολιτείας ἐπὶ τοῦ καθορισμοῦ τῆς τιμῆς αὐτῶν, εἴτε διὰ καταλλήλου φοροτεχνικοῦ χειρισμοῦ εἴτε διὰ τοῦ μέσου τῶν διατιμῆσεων εἴτε δι' οἰουδήποτε ἐτέρου τρόπου καὶ μέσου δημοσίου δικαίου. Τὸν δὲ «Μεταβαλλόμενον» ἀποτελοῦν τὰ εἶδη ἐκεῖνα ἢ τιμὴ τῶν ὁποίων εἰς εὐρύτεραν κλίμακα ὑπόκειται εἰς ἀξομειώσεις, εἴτε λόγῳ τῶν τοιούτων ἢ ἐκεῖνων συνθηκῶν τῆς προσφορᾶς καὶ ζητήσεως εἴτε λόγῳ τῆς μεταβαλλομένης ἐπ' αὐτῶν φορολογίας, ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε δημοσιονομικῶν ἀναγκῶν, αἵτινες δημοσιονομικαὶ ἀνάγκαι συνηθέστατα ἔξ εἰδῶν «σχεδὸν ἀπαραιτήτων» εἴθισται νὰ καλύπτωνται ὡς εἶναι ἐπὶ παραδείγματι τὰ σιγαρέττα, οἰνόπνευμα, καφφές, βούτυρον κ.τ.τ., ἄτινα καίτοι ἐξελίχθησαν εἰς εἶδη ἀπαραίτητα οὐχ' ἦττον δὲν θεωροῦνται καὶ εἶδη συνηφασμένα μὲ αὐτὴν τὴν διατήρησιν τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ζωῇ ὡς πρόκειται περὶ τοῦ ἄρτου, τῆς θερμάνσεως κλπ. καὶ ὡς τοιαῦτα συνηθῶς ἀποτελοῦν τοὺς σπουδαιοτέρους φορεῖς τῶν δημοσίων ἐσόδων.

Εἰς τὴν διάκρισιν ταύτην ἤχθημεν ἐκ τῆς διαπιστώσεως τῆς εὐπαθείας τῶν δυνάμεων - συντελεστῶν σπουδαιότητος (Στήλη 13) τῶν «σχεδὸν ἀπαραιτήτων εἰδῶν», τὴν ὁποίαν εὐπάθειαν οὐδόλως λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ τιμαρίθμου ἀκριβείας ζωῆς. Δηλαδή ἡ παρατηρηθεῖς μας αὕτη διὰ τῆς διακρίσεως εἰς δύο μέρη τοῦ τιμαρίθμου ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονὸς τῆς σταθερότητος τῶν συντελεστῶν σπουδαιότητος τῶν «τε-

λείως ἀπαραιτήτων» εἰδῶν κατὰ τὰς ἀξομειώσεις τῶν τιμῶν αὐτῶν, ἀντιθέτως δὲ προκειμένου περὶ τῶν «σχεδὸν ἀπαραιτήτων» εἰδῶν οἱ συντελεσται σπουδαιότητος τῶν ὁποίων ἐπηρεάζονται ὑπὸ τῶν ἀξομειώσεων τῶν τιμῶν των. Ἦτοι ἡ παρατήρησις μας αἴτη ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι, ἐνῶ ἡ σταθερότης ἀπάντων τῶν συντελεστῶν τοῦ τιμαρίθμου θεωρεῖται ἴση δι' ὅλα τὰ ἐν αὐτῷ διαλαμβανόμενα εἶδη, ἐν τούτοις δὲν θὰ ἔπρεπε ὡς τοιαύτη δι' ὅλα τὰ εἶδη ἀδιακρίτως νὰ θεωρῆται καθ' ὅτι ναι μὲν ὁ συντελεστής τοῦ ἄρτου ἐ.π. (20.36) δυσκόλως θὰ μεταβληθῆ ὑπὸ ἐνδεχομένων ἀξομειώσεων τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου οὐχ' ἦττον ὅμως ὁ συντελεστής τοῦ καφέ ἐπὶ παραδείγματι (1.75) δυσκόλως δύναται νῆ διατηρηθῆ σταθερὸς ἐπὶ ἐνδεχομένων ἀξομειώσεων τόσοσ τῆς τιμῆς κατ' εὐθείαν αὐτοῦ τούτου τοῦ καφέ ὅσον καὶ τῆς τιμῆς κατ' ἀντανάκλασιν καὶ τῶν λοιπῶν εἰδῶν, ἐνδεχόμενα ἀξομειώσεις τῶν ὁποίων (ιδίως τῶν τελείως ἀπαραιτήτων) ἔχουν πάντοτε ὡς συνέπειαν νὰ ἐπηρεάζουν τοὺς συντελεστὰς σπουδαιότητος ἂν ὄχι τὰς τιμὰς τῶν εἰδῶν τῶν ἀποτελούντων τὸ «μεταβαλλόμενον» μέρος τοῦ τιμαρίθμου ἦτοι τῶν «σχεδὸν ἀπαραιτήτων».

Προκειμένου ὅθεν νὰ θελήσωμεν νὰ ἐρευνήσωμεν τὰς συνθήκας ἀκριβείας Ζωῆς δὲν πρέπει πλήρως νὰ δεσμευώμεθα ὑπὸ τοῦ τελικοῦ ἀριθμοῦ ἀκριβείας Ζωῆς, καθ' ὃ οὗτος ἀποτέλεσμα ὑπολογισμῶν ἐπὶ τῇ βάσει σταθερῶν ἀριθμῶν (δηλ. συντελεστῶν σπουδαιότητος), οὔτινες ὡς ἀνωτέρω ἀναφέρομεν συνήθως δὲν πρέπει ὡς τοιοῦτοι (σταθεροὶ) νὰ θεωροῦνται καθ' ὅτι συχνάκις μεταβάλλονται εἴτε ἐξ αἰτίας ἀξομειώσεως τῶν ἰδίων των τιμῶν (κατ' εὐθείαν, ἄμεσος ἐπίδρασις) εἴτε ἐξ αἰτίας ἀξομειώσεως τῶν τιμῶν ἑτέρων εἰδῶν (ἔμμεσος ἐπίδρασις). Ἐν τῇ ἐρεύῃ τῶν συνθηκῶν ἀκριβείας ζωῆς δέον συνεπῶς νὰ βιρῶνῃ τὸ πάγιον μέρος τοῦ τιμαρίθμου καθ' ὃ ἀληθέστερον καὶ ἀκριβέστερον. Καὶ τοῦτο διότι ἐνῶ τὴν αὔξησιν τῶν τιμῶν δευτερευόντων εἰδῶν ἀντιμετωπίζουσ οἱ ἄνθρωποι συνήθως δι' ἐλαττώσεως (καὶ μέχρι καταργήσεως ἀκόμη) τῆς καταναλώσεως αὐτῶν, τὴν αὔξησιν εἰδῶν πρῶτης ἀνάγκης δυσκόλως δύναται δι' ἐλαττώσεως τῆς καταναλώσεως αὐτῶν νὰ ὑπεκφύγωσιν.

II. ΕΙΔΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω βασικῶν ἀδυναμιῶν τὰς ὁποίας μᾶς παρουσιάζει ὁ τιμαρίθμος, σπουδαίως ὡσαύτως ἀδυναμίας ἐμφανίζει οὗτος καὶ ἐν ταῖς λεπτομερείαις τῆς καταρτίσεως αὐτοῦ. Εἶναι δὲ περίπου αὐταὶ αἱ ἑξῆς :

1) Ὁ καθορισμὸς τοῦ τιμαρίθμου τοῦ ἐνοικίου ὄπερ τὸ πέμπτον περίπου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἀτόμου ἀπορροφᾷ, δύναται σήμερον νὰ θεωρηθῆ ἀναληθῆς ὡς ἀπομακρυνθεὶς τῆς πραγματικότητος κατόπιν τῆς ἄρσεως τοῦ ἐνοικιοστασίου. Τὸ ἔτος 1930 κατὰ τὸ ὁποῖον διενεργεῖτο ἡ ἐρευνα ἐξακριβώσεως τῶν δαπανῶν ἐργατικῆς οἰκογενείας ὑφίστατο τὸ ἐνοικιοστάσιον, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ὁπίου εὐρίσκοντο ἅπασαι σχεδὸν αἱ ὑπὸ ἐρευναν οἰκογένειαι, σήμερον ὁμως ἐνθα ἔπαυσε τοῦτο ἰσχύον προ-

φαινές τυγχάνει ότι το ένοικιον κάθε άλλο παρά εις 297,25 δραχ. μηνιαίως ανέρχεται.

2) Αί δυνάμεις (στήλη X) και συντελεστικά (στήλη 13) των ειδών φωτισμού και θερμάνσεως, δύναται να λεχθῆ ὡσαύτως ὅτι δέν ἀνταποκρίνονται εις τὴν πραγματικότητα λόγω τῆς ὀσημέρου ὑποκαταστάσεως τῶν κλιμασικῶν ειδῶν φωτισμοῦ και θερμάνσεως ὑπὸ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἡ ἐπικρίτησις τοῦ ὁποίου ἀναμφισβητήτως ἐπέφερε σχετικὴν ἐλάττωσιν τῶν ἐξόδων φωτισμοῦ και θερμάνσεως, κατὰ συνέπειαν και μίαν μείωσιν τῶν δυνάμεων και συντελεστοῦ τῆς κατηγορίας ταύτης.

3) Κατόπιν τῆς διευκολύνσεως τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ ἐλαιολάδου εις τὸ ἐξωτερικὸν παρατηρήθη μία σοβαρὰ ὕψωσις τῆς τιμῆς αὐτοῦ μέχρις ὑποκαταστάσεώς του ὑπὸ τοῦ σπορλαίου.

Τοῦτο τὸ γεγονός μὴ ληφθὲν οὐδόλως ὑπ' ὄψιν εἶναι ἡ αἰτία ὥστε νὰ συγκρίνεται τιμὴ ἐλαιολάδου 1914 μὲ τιμὴν σπορλαίου 1937, ὕπερ σπουδαιότατον σφάλμα. Ἐν προκειμένῳ θὰ ἔδει (ἐὼν ὑποθέσωμεν ὅτι δέν ὑπάρχει ἐλαιόλαδον εις τὴν Ἑλληνικὴν ἀγορὰν) νὰ λαμβάνεται μὲν ἡ τιμὴ τοῦ σπορλαίου, ἀλλὰ νὰ συγκρίνεται ὡσαύτως μὲ τιμὴν σπορλαίου 1914, ἥτοι ἔπρεπεν εὐθύς ὡς ἡ ἀγορὰ ἔπαυσε νὰ παρέχη τιμὰς ἐλαιολάδου νὰ ἀντικατασταθῆ και ἡ τιμὴ τοῦ ἐλαιολάδου τοῦ 1914 μὲ τιμὴν σπορλαίου 1914 ὥστε ἡ σύγκρισις νὰ γίνεται μεταξὺ ὁμοίων και οὐχὶ ἀνομοίων ειδῶν.

4) Εὐπαθεῖς ὡσαύτως σημεῖον ἀρχετὰ οὐσιῶδες δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι παρουσιάζει τὸ ζήτημα τῶν ποιοτήτων, τῶν σημερινῶν ειδῶν και τῶν τοιούτων τοῦ 1914, ὕπερ ζήτημα ἐνῶ τοσαύτην δύναται νὰ ἀσκήσῃ σπουδαιότητα ἐν τῇ ἐξαγωγῇ τοῦ τιμαριθμικοῦ δείκτου ἐν τοῦτοις οὐδόλως ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν θεμελίωσιν τῶν τιμαριθμικῶν βάσεων.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ αὐξησις τοῦ πληθυσμοῦ και τῆς τεχνικῆς ἐπέφερον μίαν διαταραχὴν ἐν τῇ παραγωγῇ, τοιαύτην ὥστε ἄλλων μὲν ειδῶν ἡ ποιοτικὴ ἐμφάνισις νὰ βελτιωθῆ ἐτέρων δὲ νὰ ὑποστῆ ὑποδιαφρέσεις τόσον πρὸς τὰ ἄνω ὅσον καὶ πρὸς τὰ κάτω. Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἶδη προερχόμενα ἐξ ἀφθονούσης πρώτης ὕλης φυσικὸν εἶναι ἡ τεχνικὴ νὰ συνετέλεσε εις τὴν βελτίωσιν τῶν κατωτέρω ποιοτήτων τῶν ἐκ τῆς ἴλης ταύτης ειδῶν, καθ' ὅσον ὁμως ἀφορᾷ εἶδη ἐκ μὴ ἀφθονούσης πρώτης ὕλης παραγόμενα ἀλλ' ἐκ τοιαύτης σταθερᾶς κατὰ τὸ μᾶλλον και ἦττον ἔναντι τοῦ αὐξανομένου πληθυσμοῦ (ἐλαῖοι κλπ.) γνωστὸν καθίσταται ὅτι ἐν πρέκειμένῳ ἡ τεχνικὴ ἀντιμετωπίζουσα αὐξανομένην ζήτησιν ἔναντι σταθερᾶς παραγωγῆς, νὰ συνετέλεσε εις ποιοτικὴν τῶν τοιούτων ειδῶν ὑποβίβασιν ἀνλόγον τῶν ἀναγκῶν τῆς καταναλώσεως. Ἐπὶ παραδείγματι ἡ ἐργατικὴ (τιμαριθμικὴ) ποιότης τοῦ ἐλαιολάδου τοῦ 1914 ἀναμφισβήτητον εἶναι ὅτι ἦτο πολὺ ἀνωτέρα τῆς σημερινῆς τιμαριθμικῆς ποιότητος, ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγω ἐλλείψεως τῶν σημερινῶν τεχνικῶν μέσων ἀφ' ἑτέρου δὲ λόγω τῆς μεγαλυτέρας κατ' ἄτομον ἀναλογίας ἐλαιολάδου ἐν ἔτει 1914. Ἐμπεριστατωμένη συνεπῶς μελέτη τοῦ ζητήματος ἐν προκειμένῳ δύναται ἐν πολλαῖς νὰ γενι-

κευθῆ ἐπὶ τῆς πλειονότητος τῶν τιμαριθμικῶν εἰδῶν ὅσον ἀφορᾷ τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς παρατηρήσεως.

Ἡ αὔξησις τῆς παραγωγῆς τῆς ὀρύζης δὲν βαίνει παραλλήλως πρὸς τὴν τοιαύτην τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς, καθ' ὅσον ἐνῶ ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς αὐξάνεται ὑπὸ ἀναλογίαν 10,50 % περίπου διὰ τὸ διάστημα τῶν ἐτῶν 1913—1922 ἡ διεθνὴς παραγωγή τῆς ὀρύζης ἠύξησε ὑπὸ ἀναλογίαν 40,44 % περίπου διὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα.

Ὡσαύτως τοιαύτη ἀναρχία παρατηρεῖται μεταξὺ αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τοῦ διεθνοῦς πληθυσμοῦ καὶ τοῦ τοιούτου τῆς διεθνοῦς παραγωγῆς τοῦ σίτου ἣτις πάλιν ἠύξησε κατὰ 62,6% (1) περίπου ἐνῶ ὁ πληθυσμὸς μόνον κατὰ 10,57% (2).

Τοιαύτη ὡσαύτως ἀναρχία δύνатаί τις εἰπεῖν ὅτι συναντιᾶται εἰς ὅλα γενικῶς τὰ εἶδη, ἅτινα ἐφ' ὅσον μὲν προσφέρονται ἀφθονώτερον ἐπὶ τοσοῦτο πιέζονται εἰς τιμὰς καὶ βελτιοῦνται κατὰ ποιότητα, ἀντιθέτως δὲ ἐφ' ὅσον προσφέρονται ὀλιγώτερον ἐπὶ τοσοῦτον αὐξάνονται εἰς τιμὰς καὶ υποβιβάζονται κατὰ ποιότητας.

Διὰ τοῦ τοιούτου ὅμως τιμαριθμοῦ μόνον τὸ ζήτημα τῆς ἀξιομειώσεως τῶν τιμῶν ἀντιμετωπισθῆ τοῦ ζητήματος τῆς ποιότητος παρανοσηθέντος ἐξ ὀλοκλήρου παρ' ὅλον ὅτι καὶ τοῦτο τὴν αὐτὴν παρουσιάζει σπουδαίωτητα οἶαν καὶ αἱ τιμαί.

5) Μίαν ὁμοίως σοβαρὰν παρατήρησιν δυνάμεθα νὰ σημειώσωμεν ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰδῶν τῶν προκριθέντων διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ τιμαριθμοῦ.

Ἀπὸ γενικωτέρας ἀπόψεως παρατηρησμένη ἡ ζωὴ διὰ τοῦ τοιούτου (ἐκ 34 εἰδῶν) τιμαριθμικοῦ φακοῦ δὲν μελετᾶται πλήρως, διὰ τὸν λόγον ὅτι πρὸς ὑπολογισμὸν αὐτῆς ἐλήφθησαν τὰ πλέον ἀναγκαῖα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον πρὸς συντήρησιν τοῦ ἀνθρώπου εἶδη, ἅτινα ὡς τοιαῦτα (δηλ. ἀναγκαῖα) δὲν ὑπόκεινται (δι' οἷς λόγους ἀνωτέρω ἐμνημονεύσαμεν) εἰς μεγάλας ὑπερτιμήσεις εἰς οἷας ὑπόκεινται τυχὸν εἶδη δευτερευούσης ἀνάγκης, ἅτινα οὔτε ὑπῆρξαν κατὰ τὸ 1914 οὔτε καὶ σήμερον ἄγνωστα εἰς τὰς ἐργατικὰς οἰκογενείας, ἐπὶ παραδείγματι πέπερι, μέλαν, διάφορα εἶδη διατροφῆς διατετηρημένα, εἶδη φαρμάκων, στοιχειώδους καλωπισμοῦ κ.ἄ.δ.

6) Ἡ παρανόησις μέχρις ἀγνοίας τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ συντελεστοῦ ὑπὸ τῆς περὶ τιμαριθμοῦ θεωρίας, ἐμφανίζει ἐν ἐπὶ πλέον σημεῖον ἀδυναμίας αὐτῆς. Ὁ τιμαριθμικὸς δείκτης δυνατὸν μαθηματικῶς ἢ μᾶλλον ἀριθμητικῶς νὰ μὴ σφάλῃ οὐχ' ἥτιον ὅμως δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τὴν ὁποίαν ἀδικαιολογήτως ὑποβιβάζει.

1—2) Τὰ ἐξαγόμενα ταῦτα ὑπελογίσθησαν ἐπὶ τῇ βάσει δεδομένων ἐν Handwörterbuch der Staats-Wissenschaften ἐν κεφαλαίῳ Weltproduktion καὶ ἐν Aperçu Annuel de la demographie des divers pays du Monde, Publié par l'office Permanent de l'institut international de statistique, 1^{er} Anné 1922.

Ὁ λόγος τῆς τοιαύτης ἀδυναμίας τοῦ τιμαριθμοῦ ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός τῆς συγκρίσεως τοῦ προπολεμικοῦ ἔτους 1914 πρὸς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν, ἀντὶ τῆς συγκρίσεως τῆς συγχρόνου ἐποχῆς πρὸς τὸ 1914. Ἡ τοιαύτη ἀντίστροφος σύγκρισις εἶχε κατὰ φυσικὸν λόγον ὡς συνέπειαν τὴν πλήρη παρανόησιν τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ συντελεστοῦ, ὅστις ἐξελίχθη κατὰ τὴν μεταξὺ τῶν δύο συγκρινομένων ἐποχῶν περιόδον, καὶ τὴν ἐκλογὴν πρὸς σύγκρισιν εἰδῶν ἱματισμοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συρμοῦ 1914, αἵτινα ἂν καὶ ὑφίστανται εἰς τὴν ἀγορὰν ἐν τούτοις δὲν χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ τῶν καταναλωτῶν ἐν τοιαύτῃ κλίμακι οἷα τῷ 1914 λόγῳ, τοῦτο μὲν τῆς συγχρόνου περὶ συρμοῦ ἀντιλήψεως, τοῦτο δὲ λόγῳ τῆς ἐξαπλώσεως καὶ διαδόσεως τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὰς ἐργατικὰς μάζας, αἵτινες ἐστράφησαν πρὸς εἶδη ἱματισμοῦ πλεόν ἐξευγενισμένα τῶν τοῦ 1914. Εἰς τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω λόγον τῆς παρανόησεως τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ συντελεστοῦ ὀφείλεται ὡσαύτως καὶ ἡ ἀνυπαρξία ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν τιμαριθμικῶν εἰδῶν κατηγορίας ἔστω καὶ στοιχειώδους τοῦ ἐργάτου ψυχικῆς, ἣτις παρ' ὄλον οὔ οὐδόλως παρ' αὐτοῦ ἀγνοεῖται ἐν τούτοις οὐδαμοῦ ἐν τῷ τιμαριθμῷ ἀναφαίνεται.

Ἡ παρατήρησις αὕτη ἴσως νὰ μὴν ἐμφανίζῃ τοσαύτην σοβαρότητα διὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν, ἣτις μόλις 23 ἔτη ἀπέχει τοῦ βασικοῦ ἔτους 1914, ἐσημειώθη οὐχ ἦτον καθ' ὅτι ἀναμφισβητήτως τεραστίαν σοβαρότητα θέλει παρουσιάσει καθ' ὅσον ἐπὶ τὸ μέλλον βαίνωμεν ὅποτε αἱ ἐξελισσόμενα συνθήκαι τῆς ζωῆς θέλουν ἀσφαλῶς ἀπὸ θεμέλια διαφείσει τὴν τοιαύτην ἀρχὴν τῆς ἀναγωγῆς τοῦ βασικοῦ ἔτους πρὸς τὴν μελετουμένην ἐποχὴν, ἀντὶ τῆς ἀναγωγῆς τῆς μελετουμένης ἐποχῆς πρὸς τὸ βασικὸν ἔτος.

Τότε μόνον ὁ τοιοῦτος τιμαριθμὸς θὰ εὐρίσκει ἐν τῇ πραγματικότητι ἀπήχησιν, ἐφ' ὅσον ἡ ἐργατικὴ οἰκογένεια ἐπρομηθεύετο τὰ αὐτὰ εἶδη σήμερον οἷα τῷ 1914 εἰς λεπτότητα, τέχνην καὶ ποιότητα, ἐφ' ὅσον ὁμως τὸ τοιοῦτον δὲν συμβαίνει εἶναι προφανές ὅτι καὶ ὁ τιμαριθμὸς δὲν ἐμφανίζει καὶ κατὰ τοῦτο τὴν πραγματικότητα.

Ἐν τούτοις διὰ τοῦ τοιούτου τιμαριθμοῦ δυνάμεθα νὰ καθορίσωμεν τὰς σχέσεις ἀξομειώσεως τῶν τιμῶν τῶν εἰδῶν ἐναντι τῆς διανομισματικῆς ἀξίας τῶν νομισμάτων οὐχ ὁμως καὶ τὸ μέτρον διαβιώσεως τῶν ἐργατῶν (1), ὅπερ μερικῶς μόνον διὰ τοῦ τοιούτου τιμαριθμοῦ δύναται νὰ καθορισθῇ διὰ τὸν λόγον ὅτι τοῦτο δέον ν' ἀκολουθῇ καὶ νὰ διαμορφοῦται παραλλήλως καὶ μὲ τὴν αὔξησιν καὶ ἐπέκτασιν τοῦ πολιτισμοῦ, ὅστις ὀλονὲν καὶ νέας ἀνάγκας ἐμφανίζει καὶ νέας περὶ διαβιώσεως συνθήκας καὶ ἀντιλήψεις δημιουργεῖ.

Ἐν προκειμένῳ καθορίζοντες τὸ μέτρον διαβιώσεως τῶν ἐργατῶν διὰ τοῦ τοιούτου τιμαριθμοῦ δὲν πράττομεν ἕτερον τι εἰμὴ νὰ καθηλώνωμεν τὸν ἐργάτην εἰς ἀναχρονιστικὸν βίον τοῦ πολιτισμοῦ 1914, ἐξ ὀλοκλήρου δὲ διὰ

1) Λόγῳ τῆς ὡς ἄνω συγκριτικῆς μεθόδου ἀπ' ἐνός καὶ τοῦ περιορισμένου ἀριθμοῦ τῶν τιμαριθμικῶν εἰδῶν ἀπ' ἑτέρου.

τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἐκπολιτιστικῆς ἐξελίξεως κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα μετὰ τὸ 1914 καὶ συγκρινομένου ἔτους νὰ ἐπιφυλάσσωμεν διὰ τὰς ἐτέρας τάξεις πλὴν τῆς ἔργατικῆς. Τὸ τοιοῦτον ἄτοπον θ' ἀποφεύγεται (αὐθαιρέτως ὅμως) ἐὰν οἱ ἔργαται δὲν ἠμοίβοντο ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τιμαριθμικοῦ δείκτου μόνον, ἀλλὰ ἐλίμβανον ἐπιπροσθέτως καὶ ποσοστὸν διὰ τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ ἐξελισσομένου πολιτισμοῦ. Ἡ παρατήρησις ἀπὸ καθαρῶς τιμαριθμολογικῆς ἀπόψεως δὲν εἶναι πλήρως ὀρθή, καθ' ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ τιμαρίθμου δὲν εἶναι νὰ καθορίσῃ τὸ μέτρον ζωῆς (διαβίωσης) τῶν ἔργατῶν (ἡμέσως), ἀλλὰ τὸ ποσοστὸν ἀκριβείας τῆς ζωῆς, ὅπερ ἄσχετον τὸ μὲν πρὸς τὸ δέ, οὐχ' ἦντον ὅμως ἐγένετο λόγω τῆς παρατηρουμένης παρανοήσεως τῆς ἐννοίας καὶ τοῦ τελεολογικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ καὶ τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ ἐκάστοτε ἐξαγομένου αὐτοῦ διὰ τὴν ρύθμισιν τοῦ ἔργατικοῦ ἡμερομισθίου, ἦτοι τὴν συγχρόνισιν αὐτοῦ μετὰ τοῦ τοιοῦτου ἢ ἐκείνου ποσοστοῦ ἀκριβείας ζωῆς, ἐνῶ ἐν προκειμένῳ θὰ ἔδει νὰ χρησιμοποιηθῇ ἕτερον εἶδος τιμαρίθμου, ἦτοι τιμάρθμος ἔργατικοῦ εἰσοδήματος ὅστις καὶ μόνος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς δείκτης καθορισμοῦ μισθῶν καὶ οὗτος βέβαια ἐφ' ὅσον δὲν παραγνωρίσῃ τὸν ἐκπολιτιστικὸν συντελεστὴν ἐν τῇ καταρτίσει του.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν τῶν ὅσων ἀνωτέρῳ ἐν συντόμῳ ἐθίξαμεν, δῆλον καθίσταται τὸ ἐν πολλοῖς ἐσφαλμένον καὶ ἀπέχον τῆς μελετουμένης πραγματικότητος τιμαριθμικὸν ἐξαγόμενον, ὅπερ διὰ τῆς τακτοποιήσεως μιᾶς καὶ μόνης κατηγορίας, ἐπὶ πινακείῳ τοῦ ἐνοικίου δύναται ἀρκούντως νὰ ἐξογκωθῇ. Ἐπειδὴ ἐν τοσούτῳ διὰ τοῦ τιμαρίθμου μεγάλως διευκολύνεται ἡ μελέτη οἰκονομικῶν προβλημάτων ἰδίᾳ δὲ αἰ' συνιθῆκαι ἀκριβείας ζωῆς, θὰ ἔδει μεγαλυτέρα φροντίς κατὰ τὴν κατάρτισιν αὐτοῦ νὰ καταβάλλεται ὅσον εἶ δυνατόν, καὶ αἰ' ἔρευνα διαπιστώσεως τῶν συντελεστῶν σπουδαιότητος (στήλαι 8 καὶ 13) τοῖλάχιστον ἀνὰ πᾶσαν δετίαν νὰ διενεργοῦνται, ὥστε νὰ μὴ παρουσιάζεται τὸ φαινόμενον τῆς χρησιμοποίησεως συντελεστῶν οἰδεμίαν σχέσιν ἐχόντων μὲ τὴν ἐξελισσομένην πραγματικότητα. Ἐν προκειμένῳ ἀρκοῦμαι ν' ἀναφέρω τὴν ἐπίδρασιν τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐξαγομένου μέσῳ τῆς ἀλλοιώσεως ἀπάντων τῶν συντελεστῶν σπουδαιότητος ἵνα διὰ μιᾶς καὶ μόνης υποθέσεως καταστήσω πλήρως ἀντιληπτὴν τὴν εὐπάθειαν τῶν συντελεστῶν σπουδαιότητος συνεπείᾳ τοῦ ἀρρήκτου μεταξὺ ἀλλήλων συνδέσμου. Πρὸς τοῦτο ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι γενικαὶ θεομηνίαι περιορίσουν εἰς τὸ 1)20 τὴν διεθνή παραγωγὴν τοῦ σίτου φυσικὸν ἐπακολούθημα θὰ εἶναι ὁ εἰκοσαπλασιασμὸς τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου, συνεπῶς ἐν ἄτομον ὅπερ σήμερον λαμβάνει μισθὸν 3000 ἐπὶ παραδείγματι μηνιαίως καὶ τὸ ὅποῖον ὑπὸ ὁμαλᾶς αἰτοπαραγωγικᾶς συνθήκας ἔδαπάνᾳ 150 δραχ. μηνιαίως δι' ἄρτον θὰ εἶναι (ἀναγκασμένον) ὑποχρεωμένον ὑπὸ τὰς τοιαύτας ὑποσιτοπαραγωγικᾶς συνθήκας νὰ διαθέσῃ τὸ 20

σαπλάσιον τῶν 150 δρχ. διὰ προμήθειαν ἄρτου, ἴτοι 3000 δρχ., δηλαδή ὀλόκληρον τὸ μηνιαῖον αὐτοῦ εἰσόδημα. Ὅθεν βλέπομεν ἐν προκειμένῳ τὸν μὲν συντελεστὴν σπουδαιότητος νὰ αὐξάνη μέχρις ἀπορροφήσεως ὀλοκληρήκην τοῦ ἀτομικοῦ εἰσοδήματος ὅλους δὲ τοὺς λοιποὺς συντελεστὰς νὰ τείνουν ἐξαφανιζόμενοι πρὸς τὸ μηδέν.

Κατὰ ταῦτα δέον ἐν προκειμένῳ δηλ. καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς εὐπαιθείας τῶν συντελεστῶν σπουδαιότητος νὰ δίδεται μεγάλη σημασία καθ' ὅσον καὶ ἡ ἐλάχιστη ἀξομειώσις τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου ἔχει ἄμεσον ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ μεγέθους τῶν λοιπῶν συντελεστῶν, αἵτινες ἐν πολλοῖς παρακολουθοῦν καὶ διαμορφοῦνται σύμφωνα μὲ τὰς ἐκάστοτε τιμὰς τοῦ ἄρτου. Βεβαίως ἔρευναι τοιοῦτου εἴδους καὶ μάλιστα συχναὶ ὡς ἐπιβάλλεται τοῦλίχιστον, τυγχάνουν πολυδάπαναι καὶ ὡς τιαυταὶ δυσκόλως ἴσπαξ διερευνηθεῖσαι ἐπαναλαμβάνονται.

Ἡ τοιαύτη συνεχὴς δύνатаί τις εἰπεῖν δυσκολία ἣτις ἐμφανίζεται ἀνά πᾶσαν ἀξομειώσιν ἔστω καὶ τῆς τιμῆς ἐνὸς τιμαριθμικοῦ εἴδους, δύναται διὰ τοῦ ἑξῆς τρόπου νὰ ἀποφευχθῆ ὑπερληθουμένων οὕτω τῶν ἐκάστοτε ἀλλοιώσεων τῶν συντελεστῶν σπουδαιότητος συνεπεῖα ἀξομειώσεως τῶν τιμῶν τῶν τιμαριθμικῶν εἰδῶν.

Ὁ τρόπος οὗτος συνίσταται εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τοῦ ποσοστοῦ ἀλλοιώσεως ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐκάστου συντελεστοῦ σπουδαιότητος λόγω τῆς ἀξομειώσεως τῶν τιμῶν τῶν εἰδῶν. Ἡ τοιαύτη ἐξακρίβωσις δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ ἔστω καὶ διὰ μιᾶς εἰσέτι ἐρεῦνης ἐπὶ τῶν συντελεστῶν - δυνάμεων σπουδαιότητος, ὅποτε διὰ συγκρίσεως μετὰ τῶν συντελεστῶν τῆς πρώτης ἐρεῦνης τοῦ 1930 ἐπὶ τῇ βάσει καὶ τῶν τιμῶν τοῦ 1930 καὶ τῶν τοιοῦτων σημερινῶν δύναται νὰ ὑπολογισθοῦν τὰ ποσοστὰ ἀλλοιώσεως τῶν δυνάμεων—συντελεστῶν τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς ὠρισμένην ἀξομειώσιν τῶν τιμῶν τῶν εἰδῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων πλεόν θὰ καθίσταται εὐχερῆς ὁ καθορισμὸς τῶν ἐκάστοτε συντελεστῶν—δυνάμεων ὑπὸ οἰονδήποτε καθεστῶς τιμῶν.

Ὁ τρόπος οὗτος θεωρούμενος ὡς ἡ μοναδικὴ διέξοδος ἀπὸ τὸ πληθρες ἐμποδίων περιβάλλον δέον τίθετοῦμενος νὰ τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν ἵνα ἐν τοσοῦτῳ ἐξυγιανθῆ τῶν ἀπειροπληθῶν, ἀναληθειῶν τιμαριθμικῶν κατασκευίασμα καὶ λάβῃ τοῦτο τὴν πρέπουσαν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ θέοιν κατευθύνον πρὸς τὴν πραγματικότητα τὰς οικονομικὰς ἐρεῦνας ὡσπερ ἡ πύξις τοὺς μακρυνούς πλοῆς. Διότι ὅπως μᾶς ἐμφανίζεται δύο τινα δύναται νὰ συμβοῦν ἢ νὰ τὸν συμβουλευθῶμεν ἐν τῇ ἐρεῦνῃ τῶν οικονομικῶν προβλημάτων καὶ νὰ βαδίσωμεν βέβαιοι πρὸς ἐσφαλμένα ἐπιστημονικὰ συμπεράσματα, ἢ νὰ τὸν ἀγνοήσωμεν τελείως, ὅπερ προτιμώτερον, ὅποτε περιτὸν εἶναι καὶ νὰ συντάσσεται.

Τὸ ἐσφαλμένον τοῦ τιμαριθμικοῦ ἐξαγομένου σαφῶς διακρίνεται ὑπὸ τοῦ ἐρευνητοῦ ἐν τῇ στήλῃ (11) τῶν εἰδικῶν «κατὰ κατηγορίαν τιμαριθμῶν», ἐνθα κατηγορίαι αἵτινες ἔχουν ἐν τῇ πραγματικότητι τὸν ὑψηλότερον

τιμαριθμον ἐμφανίζονται μὲ χαμηλότερον καὶ ἀντιθέτως κατηγορίαὶ μὲ χαμηλότερον ἐμφανίζονται μὲ ὑψηλότερον. Ἐν προκειμένῳ ἡ πραγματικὴ σειρά τῶν τιμαριθμικῶν κατηγοριῶν θὰ ἔδει νὰ ἐμφανίζεται κατὰ κατάταξιν εὐθυθείας ὡς ἑξῆς: 1) Διατροφή, 2) ἐνοίκιον, 3) φωτισμός—θέρμανσις—κλιματιότης, 4) ἱατισμός, 5) διάφορα δηλ. τὸ γνῶρισμα τῆς εὐθυθείας θὰ ἔδει νὰ εὐρίσκεται καταφανῆς καθὼς πάντοτε συμβαίνει ἐν τῇ πραγματικότητι εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς διατροφῆς καὶ ἐνοικίου καθ' ὃ αὐτὰ τελείως συνυφασμένοι μὲ τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς, διὰ τὴν εὐθυθεὴν ἐξασφάλισιν τῆς ὁποίας ἐνεργῶς ἡ πολιτεία πάντοτε ἐπεμβαίνει ὑποβαλλομένη ἐν ἀνάγκῃ καὶ εἰς μεγάλας χάριν τῆς ἐξασφαλίσεως αὐτῆς ὑλικὰς δαπάνας. Ἀλλὰ καὶ ὁ λόγος ὅτι τὰ τὴν κατηγορίαν τῆς διατροφῆς ἀποτελοῦντα εἶδη καὶ τὸ ἐνοίκιον εἶναι ἀντικείμενα ἀφιθῶνως καταναλισκόμενα, ἐπιτρέπουν εἰς τοὺς παραγωγοὺς καὶ ἐμπόρους νὰ περιορίζουν τὸ περιθώριον τῶν κατὰ μονάδα κερδῶν ἀναζητῶντες τοιαῦτα ἐν τῇ μεγάλῃ καταναλώσει.

Πρῶγμα τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ διέπῃ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς πολιτείας καὶ τὴν σκέψιν τῶν παραγωγῶν καὶ ἐμπόρων ὅσον ἄφορᾷ εἶδη δευτερευούσης σημασίας.

Λαμβάνει χώραν ἐν προκειμένῳ μία ὑπεκφυγὴ βεβιασμένη ἐκ τοῦ καθολικοῦ νόμου τῆς προσφορᾶς καὶ ζητήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὰ εἶδη διατροφῆς καὶ στεγίσεως ὀφειλομένη ἐἰς τὴν ἐπέμβυσιν τῆς συγχρόνου ἀνθρωπιστικωτέρας καὶ ἐκπολιτισμένης πολιτείας χάριν τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ζωῆς τῶν κατωτέρων τάξεων.

Ὅχι ἦτον ὅμως διὰ τοῦ τοιούτου τιμαριθμοῦ πᾶν ἕτερον παρὰ ἡ πραγματικὴ αὕτη κατάστασις τῶν τιμαριθμικῶν κατηγοριῶν ἐμφανίζεται μὴδὲ τοῦ ἐνοικίου ἐξαιρουμένου, ὅπερ ἂν σχεδὸν καλῶς εὐρίσκεται τοποθετημένον ἐν τῇ τιμαριθμικῇ καιτιάζει, ἐν τούτοις ὅμως ἐσφαλμένως, ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀρσεως τοῦ ἐνοικιοστασίου ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας ἂν δὲν ἐδιπλασιάσθη θὰ ἠϋξήθη ἐν τούτοις καταπληκτικῶς ὥστε κάθε ἄλλο παρὰ τὴν εὐθυθετέραν τιμαριθμικὴν κατηγορίαν νὰ ἐμφανίσῃ. Ἡ μόνη κατηγορία ἣτις ἐμφανίζεται σύμφωνα μὲ τὴν πραγματικότητα τιμαριθμικῶς τοποθετημένη κατὰ σειράν εὐθυθείας εἶναι ἡ τῶν «Διαφόρων», ἣτις πάλιν θὰ ἔδει ἔτι ὑψωμένη νὰ ἐμφανίζεται ἐὰν διελάμβανε καὶ εἶδη ἀνωτέρου προορισμοῦ οἷον ψυχαγωγίας καλωπισμοῦ κτλ., ἡ τιμολογικὴ ἐξέλιξις τῶν ὁποίων ὡς μὴ ἀναχαιτούμενη ὑπὸ τῆς πολιτείας (καὶ τὰ εἶδη αὐτῆς ὀλιγώτερον καταναλισκόμενα ἀποφέρουν συνεπῶς μεγαλύτερα κατὰ μ. νάδα κέρδους), βαίνει γογγύτερον ἀυξανομένη ἐν συγκρίσει μὲ εἶδη ἐποπτευόμενα καθ' ὅσον δὲ βαίνομεν πρὸς τιμαριθμικὴν μελέτην εἰδῶν δευτερευούσης διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου σημασίας, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ πλησιάζομεν εἰς τὰ τιμαριθμικὰ ὑψη τῆς πραγματικότητος ἣτις ἐν πολλοῖς ὑψηλότερον ἴσεται τῆς τοιαύτης τιμαριθμικῶς ἐμφανιζομένης, δεδομένου ὅτι ἡ σημερινὴ τιμὴ τῶν ἀγαθῶν δὲν ἠϋξήθη μόνον κατὰ τὸ πολλαπλάσιον τῆς

υποτιμήσεως τῆς δραχμῆς μας ἔναντι τῆς λίρας ἐπὶ παραδείγματι, ἀλλὰ ἐπὶ πλεόν σὺν 159—200 %· λόγω τῆς ὑψώσεως γενικῶς τῶν τιμῶν τῶν ἀγαθῶν (*). Ἐὰν δὲ αὕτη δὲν ἐμφανίζεται τιμαριθμικῶς, τοῦτο ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς εἰς τὴν ὑπερπαραγωγὴν τῶν ἀγαθῶν ἐν σχέσει μὲ τὸν αὐξανόμενον πληθυσμὸν καὶ τὴν ἐπέμβασιν τῆς πολιτείας, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς βασικά τιμαριθμικὰ σφάλματα ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀναπτυχθὲν ἀνωτέρω ζήτημα τῶν ποιότητων τῶν τιμαριθμικῶν εἰδῶν καὶ τῆς ἀναγωγῆς τοῦ βασικοῦ ἔτους 1914 πρὸς τὴν ἐρευνωμένην ἐποχὴν ἀντὶ τοῦ ἀντιθέτου δηλ. τῆς ἐρευνωμένης ἐποχῆς πρὸς τὸ βασικὸν ἔτος 1914.

Διὰ τὰ ἐμφανίζεται κατὰ συνέπειαν τρίτος (*) κατὰ σειρὰν εὐθιγείας ὁ τιμαριθμὸς «Διατροφῆς», ἐνῶ θὰ ἔδει νὰ εἶναι ὁ χαμηλότερος ὅλων τῶν τιμαριθμῶν τῶν λοιπῶν τιμαριθμικῶν κατηγοριῶν, καθίστανται πεισιφανῆ τόσον τὰ σφάλματα τῆς τοιαύτης καταρτίσεως τοῦ τιμαριθμοῦ ὅσον καὶ τὸ ὕψος εἰς τὸ ὅποιον θὰ ἔδει νὰ ἴσταντο αἱ ἀκριβότεραι τῆς κατηγορίας εἰδῶν διατροφῆς κατηγορίαι. Δεδομένου δὲ κατὰ τὰ προλεχθέντα ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐξαγόμενον τῆς διατροφῆς ὑστερεῖ τῆς πραγματικότητος, φαντάζεται τις τὸ ὕψος εἰς ὃ οἱ ὑψηλότεροι τοῦ τιμαριθμοῦ διατροφῆς τιμαριθμοὶ ἴστανται, ὕψος μὴ ἐμφανιζόμενον συνεπείᾳ τῆς ἀβασανίστου καὶ ὅλως μηχανικῆς μέχρι μοιρολατρείας καταρτίσεώς του.

Οὐχ ἤτιον δὲν σημαίνει καὶ πάντοτε ὅτι αὐξήσις τοῦ τιμαριθμοῦ ἀκριβείας ζωῆς ἰσοδυναμεῖ πρὸς χειροτέρευσιν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς, συνήθως μάλιστα δύναται τις εἰπεῖν ὅτι αὐξήσις τοῦ τιμαριθμοῦ σημαίνει καὶ αὐξήσιν τοῦ μέτρου ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, τοῦτο βεβαίως ἔχει ἐφαρμογὴν ἐφ' ὅσον ἡ τοιαύτη τιμαριθμικὴ αὐξήσις δὲν συμβαδίζει μὲ ὑποκιτανάλωσιν καὶ ὑποπαραγωγὴν, πρᾶγμα ὅπερ χαρακτηρίζει παροδικὰς στιγμὰς τῆς οικονομίας τὰς κρίσεις (*), ἀλλὰ ἐφ' ὅσον μία τοιαύτη τιμαριθμικὴ αὐξήσις συμβαδίζει καὶ μὲ αὐξήσιν τόσον τῆς παραγωγῆς ὅσον καὶ τῆς καταναλωτικῆς ἀντοχῆς τῶν ἀνθρώπων, χρειάζεται ἰδιαίτερα ἐπομένως ὅλως προσοχὴ ἐν προκειμένῳ ὅπως διακρίνει τις τὸν ἐπικίνδυνον ἢ ἀκίνδυνον τῶν ἐκίστοτε τιμαριθμικῶν παλιρροῶν καθ' ὃ αὐταὶ συνίρησις γενικωτέρων οικονομικῶν προϋποθέσεων αἱ ὀφείλει τις νὰ ἔχη πρὸ ὀφθαλμῶν πρὸ παντὸς συμπεράσματος.

Προκειμένου ὅθεν νὰ θελήσωμεν νὰ ἀποφανθῶμεν ἐπὶ παρατηρου-

1) Τοῦτο μὲν, συνεπείᾳ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς μεγαλυτέρας τῶν ἐργατῶν συμμετοχῆς εἰς τὸν πολιτισμὸν διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ μέτρου ζωῆς αὐτῶν.

2) Ἐν προκειμένῳ ἔχω ὑπ' ὄψιν τὸν τιμαριθμὸν τοῦ Ὀκτωβρίου 1936 ὡς ὁδὸς καταρτίζεται ὑπὸ τῆς Γενικῆς Στατιστικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργίου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

3) Ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ τετρατισμοῦ των βεβαίως συνεπείᾳ τῆς ἀνεπαρκείας ἀγαθῶν, καθ' ὅτι ἐν τῇ ἐκρήξει τῶν ἐμφανίζονται μὲ πτώσιν τοῦ τιμαριθμοῦ καὶ ὑποκιτανάλωσιν.

μένης τυχόν αύξήσεως τιμαρίθμου τινος, καθ' ὅσον αἴτη βαίνει ἀντιθέτως πρὸς τὴν πιεζομένην παραγωγὴν καὶ καταναλωτικὴν ἀντοχὴν τῶν μαζῶν, δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ταύτην ὡς ἐπικίνδυνον διὰ τὸ μέτρον διαβιώσεως τῶν ἀνθρώπων, οὐχ ἦττον ὅμως καὶ διὰ τὴν ἐν γένει οἰκονομίαν διὰ τὴν ὁποίαν ἐπενεργεῖ ἐν πολλαῖς ἐνθαυρντικῶς ἐξωθοῦσα ταύτην πρὸς τὸν προορισμὸν τῆς ἐνείσεως τῆς προ παθίας αὐτῆς μέσῃ αύξήσεως τῶν τιμῶν, προηγηθεῖσα ἐλάττωσις τῶν ὁποίων ἐξηνάγκασε ταύτην εἰς ἀδράνειαν.

Κατὰ ταῦτα τὴν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1932 καὶ ἐντεῦθεν περίοδον σταθερᾶς καὶ συνεχοῦς τιμαριθμικῆς ὑψώσεως, δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν ὡς ἐξῆς: Μέχρι τοῦ 1936 μὲν ὡς ὀφειλομένην εἰς ἐσωτερικίς, Πολιτικὰς καὶ Δημοσιονομικὰς ἀνωμαλίαις, αἴτινες καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν παράτασιν τῆς κρίσεως τῶν ἐτῶν 1929—1931, ἀπὸ τοῦ 1936 δὲ καὶ ἐντεῦθεν ὡς ὀφειλομένην εἰς ἐπίδοσιν τῆς οἰκονομίας ἐμφανιζομένην καὶ ἐπὶ τῆς ἐνάρξεως πρὸς μείωσιν τῆς ἐν Ἑλλάδι ἀνεργίας ἀπὸ τοῦ ἐν λόγῳ ἔτους.

Τὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1936 καὶ ἐντεῦθεν ἐπιχαρακτήρισamen ὡς περίοδον οἰκονομικῆς χαλαρώσεως ἕκ τῆς παρατηρουμένης σταθερᾶς ἀνυψώσεως τῆς τιμαριθμικῆς στάθμης (!) δηλ. ἀπὸ ἀπόψεως καθαρῶς τιμαριθμολογικῆς.

Ἐν προκειμένῳ προφανῆς καθίσταται ἡ συμβολὴ τῶν τιμαρίθμων (2) ἐν τῇ μελέτῃ τῶν οἰκονομικῶν φαινομένων ἔτι δὲ σπουδαιότερα ὅσον καὶ μοναδικὴ δύναται τις εἰπεῖν θὰ καθίστατο αἴτη ὑπὸ συνθήκας ἀριωτέρας καταρτίσεως.

Ἐν τέλει τοῦ παρόντος δὲν θεωροῦμεν ἄσκοπον νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὑπὸ τὰς τοιαύτας συνθήκας καταρτίσεως τοῦ τιμαρίθμου, οὐσιαστικώτερος ἀπὸ ἀπόψεως ἐννοίας ὅσον καὶ ἀκριβέστερος ἀπὸ ἀπόψεως καταρτίσεως θὰ ἦτο ὁ τιμαρίθμος ἀκριβείας ζωῆς, ὁ ἀφορῶν ὠρισμένην τοπικὴν συνοικίαν οἶον Ἀθηνῶν, Θεσ)νίκης κλπ. παρὰ ὁ ἐνιαῖος τοιοῦτος χώρας ὀλοκλήρου.

Οἱ λόγοι τῆς τοιαύτης προκρίσεως τοῦ τιμαρίθμου πόλεως ἔναντι τοῦ τοιοῦτου ὀλοκλήρου τοῦ κράτους δύνανται νὰ συνοψισθῶσιν εἰς τοὺς ἐξῆς δύο:

1) Διότι καθ' ὅσον ἀφορᾶ εἰς τὸν τιμαρίθμον πόλεως καταβάλλεται μεγαλύτερα ὅσον καὶ εὐσυνειδητικώτερα προσπάθεια περὶ τὴν ἀκριβῆ διαπίστωσιν τῶν τιμῶν τῶν τιμαριθμικῶν εἰδῶν, ἕκ τοῦ λόγου ὅτι ἡ ἐξακριβῶσις αὕτη

1) Ἐν τῇ διαπιστώσει τῆς γενικῆς ταύτης παρατηρήσεως δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐπηρεάζῃ ἡ παρατηρουμένη σχεδὸν συνήθης τιμαριθμικὴ μείωσις κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας ἔναντι τῶν λοιπῶν μηνῶν τοῦ ἔτους καθ' ὅτι αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν ἀφθονωτέραν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον προσφορὰν προϊόντων συνεπεῖρ τῆς συγκομιδῆς τῶν γεωργικῶν ἀγαθῶν κατὰ τὴν θερινὴν ταύτην ἐποχὴν.

2) Ἐδῆς ἔργον θὰ ἦτο καὶ ἡ κατάρτισις «Φορολογικοῦ τιμαρίθμου» πρὸς ἀκριβεστέραν παρακολούθησιν δι' αὐτοῦ τῆς σημασίας τοῦ Κράτους ἐν τῇ οἰκονομικῇ αὐτοῦ ἐκδηλώσει ὡς οἰκονομικῆς μονάδος.

διενεργεῖται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν κυταρτιζόντων τὸν τιμάριθμον ὑπαλλήλων, οἵτινες φυσικὸν εἶναι ἔχοντες βαθυτέραν γνῶσιν καὶ ἀντίληψιν τῆς ἐννοίας αὐτοῦ νὰ καταβάλουν καὶ ἀνάλογον πρὸς τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ ποιοτικὴν προσπάθειαν.

Τὴν παρατήρησιν ταύτην σημειοῦμεν ἐκ τοῦ λόγου δι' προκειμένου περὶ τιμαρίθμου ὀλοκλήρου Κράτους (ἐνιαίον) δὲν δυνάμεθα νὰ ἀγαμένωμεν τοιαύτην ἀκριβείαν καὶ εὐσυνειδησίαν ἐν τῇ ἐξακριβώσει τῶν τιμῶν τῶν τιμαριθμικῶν εἰδῶν δεδομένου ὅτι αὕτη ἀνατίθεται εἰς πρόσωπα ὅχι μόνον ἀγνοοῦντα τὴν ἀκριβῆ ἐπίδρασιν ἀνακριβῶν τιμῶν ἐν τῇ ἐξαγωγῇ τοῦ τιμαριθμικοῦ δείκτου, ἀλλὰ καὶ δυσφοροῦντα οὕτως εἰπεῖν κατὰ τῆς τοιαύτης ἐπιφορτίσεως αὐτῶν ὑπὸ φροντίδων πέραν τοῦ κύκλου τῆς ἐργασίας των.

2) Ὁ δεῦτερος οὗτος λόγος ἔτι σπουδαιότερος τοῦ προηγουμένου εὐρίσκεται ἐν τῷ ἀφηρημένῳ τῆς ἐννοίας τοῦ ἐνιαίου τιμαρίθμου.

Καὶ ναὶ μὲν ἀπὸ ἀπόψεως δικαίου, τὸ Κράτος δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς μία ἐνιαία πραγματικότης οὐχ ἦτον ὁμως ἀπὸ ἀπόψεως ἐξακριβώσεως τῆς ἀκριβείας ζωῆς δέον νὰ μὴ θεωρητῆ ὡς τοιοῦτον. Ὁ λόγος εἶναι προφανῆς ἐν προκειμένῳ.

Τόσον αἱ συνθῆκαι διαβιώσεως ἀπὸ ἀπόψεως κύκλου ἀναγκῶν ὅσον καὶ αἱ ἀξομειώσεις τῶν τιμῶν ποικίλουν εἰς τὰ καθ' ἕκαστα τμήματα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐπικρατείας. Μία λοιπὸν τοιαύτη προσπάθεια ἐνοποιήσεως τῶν ποικίλων αὐτῶν συνθηκῶν ὑπὸ ἓνα καὶ μόνον τιμαριθμικὸν δείκτην καὶ οὐτοπιστικὴ καὶ ἀφηρημένη εἶναι, δεδομένου ὅτι ἐκ τῶν ποικίλων ἐπιφορῶν, αἷς ἐξασκεῖ τὸ τοιοῦτον ἢ ἐκείνον πληθυσμιακὸν περιβάλλον ποικίλουν καὶ αἱ κατὰ καιροὺς ἀξομειώσεις τῶν καθ' ἕκαστα εἰδῶν.

Πρὸς τί ἡ διαπίστωσις ὅτι ὁ εἰδικὸς τιμαρίθμος τοῦ ἐνοικίου ἐπὶ παραδείγματι ἠϋξήθη ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τοῦ 1914 μέχρι σήμερον κατὰ 17 καθ' ἣν στιγμὴν τὸ πολλαπλάσιον 17 εἰς τίποτε δὲν μᾶς χρησιμεύει καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν μελέτην τῶν συνθηκῶν ἀκριβείας ζωῆς τῶν καθ' ἕκαστα πόλεων καὶ χωρίων, ἀίνα καὶ μόνον κατ' ἀρχὴν ὡς πραγματικότητες ταῦτα (καὶ οὐχὶ πλάσματα ἀφηρημένα) μᾶς ἐνδιαφέρουν;